

Силабус курсу

Педагогіка та психологія спорту

ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка
спеціальність – 017 Фізична культура і спорт
освітньо-професійна програма – «Фізична культура і спорт»

Рік навчання: 1, Семестр: 2

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

к.п.н., доц. **Шафранський Володимир Васильович**
доцент кафедри психології та соціальної роботи

Контактна інформація

V_Shafran@ukr.net, +380984476425

Опис дисципліни

Навчальний курс «Психологія та педагогіка спорту» являє собою одну з фахових навчальних дисциплін, яка базується на загальних теоретичних положеннях психологічної науки. Освоєння курсу "Психологія та педагогіка спорту" сприяє глибокому і осмисленому уявленню про здоров'я людини, її фізичні можливості, резерви організму і психіки. Розуміння мотивації спортивної діяльності дозволяє усвідомити студентам процес формування норм моралі і духовних установок спортсменів, систему цінностей, що складаються в спортивному середовищі.

Відомості, уявлення і знання курсу в цілому направлені на залучення студентів до активного, здорового способу життя, зацікавленість до прикладних аспектів діяльності в фізичному вихованні та спорті.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
1 / 2	1. Виникнення, предмет, завдання та сутність педагогіки та психології спорту.	Знати основні аспекти фізичної культури і спорту як особливої галузі людської діяльності. Причини виникнення педагогіки та психології спорту. Основні поняття предмет та завдання педагогіки та психології спорту. Педагогіка та психологія та спорту в системі наук.	Тести, питання
1 / 2	2. Психолого-педагогічна підготовка у спорті.	Володіти методами науково-педагогічних досліджень. Основними поняттями психолого-педагогічного знання. Фізичної культури і спорту як особлива область людської діяльності. Розуміти причини виникнення педагогіки та психології спорту. Основні поняття предмет та завдання	Тести, питання

		педагогіки та психології спорту. Педагогіку та психологію спорту в системі наук.	
1 / 2	3. Психологічна характеристика видів спорту.	Розрізняти загальна характеристика окремих видів спорту. Проблеми психологічної характеристики видів спорту. Мотиваційну специфіка видів спорту. Цільову специфіка видів спорту. Умови спорту і їх психологічне значення. Знати психоспортограму.	Питання, задачі
1 / 2	4. Цілі, завдання та особливості процесу виховання за умов формування рухових навичок на заняттях фізичною культурою і спортом.	Знати необхідність виховання на заняттях фізичною культурою і спортом. Основні цілі, завдання виховання. Розумове виховання і його значення для успіху в спорті. Зв'язок спортивної підготовки з педагогікою та психологією спорту. Поняття спортивної етики, трудового та естетичного виховання. Загальні поняття про психологічну структуру рухових навичок і умінь., свідомі та автоматизовані компоненти рухових навичок, динамічні стереотипи рухових навичок, перенесення, інтерференція і деавтоматизація рухових навичок. Психологічну характеристику процесу та стадій формування рухових навичок. Особливості формування рухових навичок в учнів. Реакції та їх значення в спорті.	Питання, задачі
2 / 4	5. Особливості виховного процесу та роль психологічної підготовки у формуванні передстартового стану спортсмена.	Виокремлювати принципи виховання. Засоби виховання. Поняття психологічної підготовки до змагань. Форми передстартових станів. Причини, які впливають на стан психічної готовності спортсмена до змагання.	Питання, задачі
2 / 4	6. Методи виховання, керівництво виховним процесом, виховна та психологічна робота у на навчально-тренувальній діяльності.	Вміти використовувати вибір методів виховання при вирішенні педагогічних задач. Структуру виховного процесу. Загальну характеристику методів виховання. Педагогічні вимоги у поєднанні з педагогічним контролем. Розуміти методичні прийоми виховання. Рівні педагогічної майстерності тренера. Постановка виховних цілей. Комплексний підхід до виховання. План виховної роботи. Самовиховання.	Тести, питання

2 / 4	7. Виховання дисципліни	Усвідомлювати поняття дисципліни. Важковиховуваність. Ділові взаємовідносини між тренером та спортсменом. Порушення дисциплінарних норм.	Тести, питання
2 / 4	8. Спортивний колектив, його особливості і умови формування. Сумісність членів спортивної команди.	Знати ключові аспекти виховання в колективі. Місце спортивного колективу в інших соціальних колективах. Колектив як засіб виховання, його ознаки і етапи розвитку. Формування колективу. Розуміти громадську думку як основний засіб формування колективних відносин. Поняття психологічного клімату у спортивній діяльності. Проблема психологічної сумісності в спортивній команді. Роль тренера у створенні соціально-психологічного клімату та ефективної діяльності спортивної команди. Виникнення і формування міжособистісних відносин у спортивному колективі.	Питання, задачі
2 / 4	9. Педагогічна майстерність та психологія особистості і колективу в спорті.	Усвідомлювати авторитет спортивного психолога та педагога. Особливості професії тренера. Функції тренера. Вимоги до особистості тренера. Поняття про педагогічні можливості. Використовувати конструктивні здібності тренера. Організаторські здібності. Комунікативні здібності. Гностичні здібності. Педагогічна творчість тренера. Інновації в тренерській роботі. Мотивація особистості в спорті. Особливості особистості спортсмена. Поняття про колектив та групи. Застосовувати групову взаємодію в спортивній команді. Знати проблеми психологічної сумісності в спортивній команді. Формування колективу та виховання у ньому під час занять фізичною культурою.	Тести, питання
2 / 4	10. Педагогічне спілкування та міжособистісні взаємини в спорті.	Розуміти аспекти та поняття педагогічного спілкування. Функції і структура педагогічного спілкування. Стили спілкування. Культура спілкування. Культура мовлення. Особиста педагогічна техніка тренера. Періоди спілкування з колективом. Соціально-психологічні особливості спортивної групи. Лідерство в спортивній групі. Успішність спортивної діяльності і спілкування.	Тести, питання

Літературні джерела

1. Бех І. Д. Виховання особистості : підручник для студентів вищих навчальних закладів / І. Д. Бех. Київ. Либідь, 2018. 848 с.
2. Воронова В. І. Психологія спорту. Навч. посіб. Київ. Олімпійська література, 2017. 298 с.
3. Глазирін, І. Д. Педагогіка спортивної діяльності: курс лекцій та лабораторний практикум / І. Д. Глазирін, В. М. Глазиріна; МОНМСУ, Черкаський НУ ім. Богдана Хмельницького. Черкаси. ЧНУ ім. Богдана Хмельницького. 2013. 132 с.

4. Іванко ВО, Кириченко ВМ. Алгоритм побудови занять функціонального тренування для осіб з різним рівнем фізичної підготовленості. За ред. Дмитренко С.М., Дяченко А.А. *«Перспективи, проблеми та наявні здобутки розвитку фізичної культури і спорту в Україні» II Всеукраїнська інтернет-конференція "COLOR OF SCIENCE"*; 30 січня 2019; Вінниця. ВДПУ ім. М. Коцюбинського; 2019. 50-54 с.
5. Кошева Л.В. Нейромережове прогнозування контрольних показників тренувального процесу. *Нейромережеві технології та їх застосування НМТІЗ. 2018: збірник наукових праць міжнародної наукової конференції «Нейромережеві технології та їх застосування НМТІЗ-2018»* / за заг. ред. С.В.Ковалевського. Краматорськ. ДДМА, 2018. С 59-62.
6. Кошева Л.В. Формування компетенцій і особистісних цінностей майбутнього тренера з фітнесу. *Сучасна освіта – доступність, якість, визнання: збірник наукових праць міжнародної науково-методичної конференції, 14–15 листопада 2019 року, м. Краматорськ* / під заг. ред. д-ра техн. наук., проф. С. В. Ковалевського. Краматорськ. ДДМА, 2019. С 85-88
7. Кошева, Л. В. Педагогіка : курс лекцій для студентів спеціальності 017 – Фізична культура і спорт. Краматорськ. ДДМА, 2021. 196 с.
8. Кошура А.В. Теорія і методика спортивних тренувань. Навч. посіб. Чернівці Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. 2021. 120 с.
9. Кутек Т. Б., Вовченко І. І. Основи теорії і методики спортивної підготовки: навчальний посібник. Житомир: ЖДУ імені Івана Франка, 2022 108 с.
10. Лук'янченко, М. І. Педагогіка здоров'я: теорія і практика. Монографія. Дрогобич. Ред.-вид. відділ Дрогобицького ДПУ ім. І. Франка, 2012. 348 с.
11. Мисак Я. І. Соціально-психологічні чинники мотивації досягнення успіху спортсменів : кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр за спеціальністю „053 – психологія. Тернопіль: ТНТУ. 2022. 65 с.
12. Міщенко ВС. Індивідуальні особливості психофізіологічного стану спортсменів за умови тренувальних навантажень [автореф.]. Київ. 2018. 20 с.
13. Пащенко М.І. Педагогіка: навчальний посібник для студентів ЗВО. Київ Центр учбової літератури, 2014. 228 с.
14. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін.; За ред. З. Н. Курлянд. - 3-тє вид., перероб. і доп. Київ. Знання, 2015. 495 с.
15. Петровська Т. В. Майстерність спортивного педагога. Київ. Олімп. л-ра, 2015. 184 с.
16. Петровська Т.В. Педагогіка: Дидактичні матеріали: навч. посіб. Київ. Нац. ун-т фіз. виховання і спорту України, вид-во "Олімп. л-ра", 2016. 180 с.
17. Толкунова ІВ, Гринь ОР, Смоляр ІІ, Голець ОВ. Психологія здоров'я людини. Навч. посіб за ред. І.В. Толкунової. Київ. ТАЛКОМ. 2019. 183с.
18. Шафранський В.В. Місце та значення адаптивного спорту у підготовці висококваліфікованих спортсменів-інвалідів *Матеріали регіонального науково-методичного семінару «Олімпійський рух на теренах Західної України – минуле та сьогодення»*; за заг. ред. Огністого А. В. Тернопіль. В-во СМТ «ТАЙП», 2015. С. 136-139.
19. Шафранський В.В. Інтерактивні технології навчання як інновації в навчально-виховному процесі. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Маркетингові технології підприємств в сучасному науково-технічному середовищі»*. Тернопіль, ТНТУ, 2021. С. 46-47.
20. Шафранський В.В. Предиктори розвитку творчих спроможностей майбутніх фахівців. *Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Психологія*. Харків. 2021. Вип. 64. С. 147-157.
21. Шафранський В.В. Предиктори розвитку творчих спроможностей майбутніх фахівців. *Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Психологія*. Харків. 2021. Вип. 64. С. 147-157
22. Шафранський В.В., Колісник М.І. Тренінг розвитку невербальної креативності. *Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Психологія*. Харків. 2022. Вип. 66. С. 376-388.
23. Якимчук І. П. Саморегуляція як чинник формування емоційної стійкості у майбутніх педагогів. *Вісник Національного університету оборони України. Збірник наук. праць*. Київ. НУОУ,

2021. Вип. 5(63). С. 141–147.

24. Fedorchuk S, Lysenko E, Shynkaruk O. Constructive and non-constructive coping strategies and psychophysiological properties of elite athletes. *European Psychiatry*. Elsevier; 2019; 56: 306.

25. Korobeynikov G, Korobeynikova L, Potop V, Nikonorov D, Semenenko V, Dakal N, Mischuk D. Heart rate variability system in elite athletes with different levels of stress resistance. *Journal of Physical Education and Sport*. 2018; 18(2):550-554. doi:10.7752/jpes.2018.02079.

26. Kozina Z, Prusik K, Görner K, Sobko I, Repko O, Bazilyuk T, Kostiukevych V, Goncharenko V, Galan Y, Goncharenko O, Korol S. Comparative characteristics of psychophysiological indicators in the representatives of cyclic and game sports. *Journal of Physical Education and Sport*. 2017; 17(2):648-655. doi:10.7752/jpes.2017.02097.

27. M. Iskakova, A. Junissova, S. Kaldygozova, V. Shafranskyi, and M. Shakenova, «Psychology of personality consciousness in the context of information and communication technologies and education system reform: Experience of EU countries», *Amazonia Investiga*, vol. 12, no. 66, pp. 355-364, Jul. 2023.

28. Fedorchuk S, Lysenko O. Influence of psychoemotional stress on the efficiency of the sensory-motor activity of high-qualified athletes. *European Psychiatry*, Elsevier. 2018; 48: 682.

Інтернет-ресурси

29. Кафедра педагогічної та вікової психології. URL: <http://www.pu.if.ua/depart/PedagogicalPsychology/ua/4228/>

30. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

31. Наукова бібліотека національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. URL: <http://hklub.npu.edu.ua/>

32. Портал професійних психологів України «У психолога». URL: <http://upsihologa.com.ua/>

33. Актуальні питання сучасної психології. URL: <http://library.sspu.sumy.ua/wpcontent/uploads/2018/04/>

34. Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України. URL: <http://psychology-naesua.institute/>

35. Українська бібліотека. URL: <http://ualib.com.ua/>

36.

Політика оцінювання

- Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).
- Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Для екзамену

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4 (екзамен)
20%	20%	20%	40%
1. Усне опитування під час занять (5 тем по 10 балів = 50 балів). 2. Письмова робота 50 балів	1. Усне опитування під час занять (5 тем по 10 балів = 50 балів). 2. Письмова робота 50 балів	1. Написання КПІЗ, яке включає: виконання психодіагностичних методик, аналіз та інтерпретація емпіричних даних, оформлення роботи згідно вимог = 60 балів 2. Захист КПІЗ = 30 балів 3. Оцінка за тренінг = 10 балів	1. Відповідь на 2 запитання, кожне з яких 40 балів. У підсумку 80 балів. 2. Розв'язання 10 тестів по 2 бали = 20 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)